

POLJSKA VRANA *Corvus frugilegus* PONOVNO GNEZDI V SLOVENIJI

Rook *Corvus frugilegus* once again breeding in Slovenia

ANDREJ HUDOKLIN

Zavod RS za varstvo narave, OE Novo mesto,
Adamičeva 2, SI-8000 Novo mesto, Slovenija,
e-mail: andrej.hudoklin@zrsvn.si

V evropskem prostoru je poljska vrana *Corvus frugilegus* splošno razširjena vrsta, ki šteje od 20 do 35 milijonov osebkov (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). Globalni trendi gibanja številčnosti populacije niso bili kvantificirani. Podatki sicer kažejo, da ta pada (MADGE & BURN 1993, SNOW & PERRINS 1998), vendar se še ni približala pragu, da bi jo lahko uvrstili na rdeči seznam IUCN. Vrsta je tako opredeljena kot manj ogrožena (LR). Razmere v Sloveniji so drugačne. Že pri nastajanju rdečega seznama ogroženih ptic gnezditk Slovenije leta 1994 (BRAČKO *et al.* 1994) je bila poljska vrana uvrščena v kategorijo domnevno izumrlih vrst (Ex?). Vanjo se uvrstijo vrste, katerih navzočnost je bila na območju Slovenije znana, že daljši čas pa jih kljub iskanju ni več najti, zato obstaja utemeljen sum, da je vrsta izumrla. V isto kategorijo jo je leta 2002 uvrstil tudi Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (URADNI LIST RS 2002).

Iz Ornitološkega atlasa Slovenije (GEISTER 1995) lahko razberemo, da so bile v osemdesetih letih prejšnjega stoletja zabeležene gnezditne kolonije na posameznih lokacijah panonskega obrobja Slovenije. Zadnje poročilo se nanaša na kolonijo v Petišovcih, ki so jo leta 1992 uničili z vodnimi curki (GREGORI 1993). Poljska vrana zaradi škod, ki jih povzroča na polju, med ljudmi ni bila priljubljena. Za reševanje problema so se ljudje očitno pogosto posluževali uničevanja občutljivih gnezditvenih kolonij, verjetno pa je k izginotju gnezdeče populacije pripomogel tudi nezakonit lov. Po letu 2000 so bile ob reki Savi na Krško-brežiškem polju v poletnem in jesenskem obdobju pogosto opazovane jate poljskih vran, ki so verjetno prihajale iz gnezdišč na sosednjem Hrvaškem.

V poznem poletju leta 2004 je bilo opaženo 16 gnezd na sestoji visokih robinij *Robinia pseudoacacia*, na obrobju ene od gramoznic ob avtocestnem priključku za Krško. Glede na velikost gnezd in njihovo kolonijsko postavitev, je bilo mogoče sklepati, da gre za gnezdenje poljske vrane (D. KLENOVŠEK *osebno*). To se je spomladi

Slika 1: Kolonija poljske vrane *Corvus frugilegus* v bližini Krškega (JV Slovenija) v letu 2005 (foto: A. Hudoklin)

Figure 1: The colony of Rook *Corvus frugilegus* near Krško (SE Slovenia) in year 2005 (photo: A. Hudoklin)

naslednje leto tudi potrdilo, saj je na isti lokaciji gnezdila kolonija, ki je štela 40 do 50 osebkov (slika 1). Ob večkratnem obisku je bilo videti, da je bilo gnezdenje uspešno. Člana DOPPS Andrej Figelj in Borut Rubinič sta med ogledom lokacije leta 2005 govorila z lastnikom, ki je omenil, da nameravajo drevesa zaradi potreb gramoznice posekati. Na vztrajanje lastnika so poseg odložili (A. FIGELJ & B. RUBINIČ *osebno*). Spomladi leta 2006 so poljske vrane ponovno pričele gnezdit, a je prav takrat prišlo aprila do podiranja dreves. Vrane so se tako prestavile na dob *Quercus robur*, edino večje drevo v neposredni sosesčini ob cesti. Maja je bilo opaženih 12 gnezd (D. KLENOVŠEK *osebno*). Gnezditveni uspeh ni bil preverjen.

Gnezdenje poljskih vran pri Krškem med leti 2004 in 2006 v kvadrantu 08/53 (UTM WL1) tako po daljšem obdobju (1992) nakazuje možnost vračanja vrste v Slovenijo. Lokacija gnezditvene kolonije je glede na izkazano nenaklonjenost upravljavcev gramoznice potrebna velike naravovarstvene pozornosti. V primeru ponovnega gnezdenja ptic bo treba izvesti komunikacijo z lastniki bližnjih zemljišč in izvajati nadzor.

Summary

For the first time after its last colony in Slovenia was destroyed in 1992 a new colony with 16 nests was found (40–50 individuals), nesting on Black Locust *Robinia pseudoacacia* trees near gravel pond in the vicinity of town Krško (UTM WL1).

Literatura

- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. BirdLife Conservation Series No. 12. – BirdLife International, Cambridge.
- BRAČKO, F., SOVINČ, A., ŠTUMBERGER, B., TRONTELJ, P. & VOGRIN, M. (1994): Rdeči seznam ogroženih ptic gnezdil v Sloveniji. – *Acrocephalus* 15 (67): 165–180.
- GREGORI, J. (1993): Žalostna usoda gnezditvene kolonije poljskih vran *Corvus frugilegus* v Petišovcih. – *Acrocephalus* 14 (58/59): 129
- MADGE, S. & BURN, H. (1993): Crows and jays: a guide to the crows, jays and magpies of the world. – Helm, Robertsbridge.
- GEISTER, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. – DZS, Ljubljana.
- SNOW, D.W. & PERRINS, C.M. (1998): The birds of the Western Palearctic, concise editions, 1 & 2. – Oxford University Press, Oxford.
- URADNI LIST RS (2002): Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (no. 82/02).

Arrived / Prispelo: 6.2.2007

Accepted / Sprejeto: 21.5.2007